

Aanpassen aan het klimaat in en om de Lingewaardse zwemwateren

Verlag van het online klimaatgesprek Zwemwateren 27-11-2020 t.b.v. Lokale Adaptatiestrategie (LAS) Lingewaard

Deelnemers klimaatgesprek

- Frank Jongbloed - Waterschap Rivierenland
- Hans Hooijer – K3Delta
- Theo van Elk – provincie Gelderland
- Kees de Jong – gemeente Lingewaard
- Arthur Hofstad – projectleider LAS

De zwemwateren in Lingewaard

1. Zwanebad - Huissen
2. Camping De Waaij - Doornenburg
3. Walburgen - Gendt
4. Grote Kolk – Haalderen
5. Bemmelse Waard - Bommel

Klimaatkwetsbaarheden

Door de aanwezigheid wordt geconstateerd dat er van acute problemen weinig sprake is. Bij veel zwemwateren is de parkeergelegenheid voldoende tot goed (wel afhankelijk van de bezoekersaantallen) en zijn er op twee locaties ook toiletten. Dit voorkomt vervuiling van het water. Hoe langer deze sanitair voorzieningen open zijn, hoe minder risico op vervuiling. Voorgesteld wordt om te kijken naar verruiming van de periode van openstelling (nu van 1 mei tot oktober). Dit ligt voornamelijk primair bij de beheerder. De bemonstering start medio half april. In de periode van 1 mei tot 1 oktober beoordeelt de provincie de veiligheid en hygiëne en de waterkwaliteitsbeheerder de waterkwaliteit van de aangewezen zwemzone.

De verplichting van de waterkwaliteitsmonitoring, alsmede de informatie- en adviseringsplicht richting burger/zwemmer ligt bij de provincie. En als gevolg van de droogte van de afgelopen jaren (minder neerslag, minder aanvoer vanuit de rivieren) is er minder doorstroming van de zwemwateren. Dat heeft zijn weerslag op de zwemwaterkwaliteit. De kwetsbaarheid – onder andere voor blauwalg - neemt dus toe. Toch is de relatie hogere watertemperatuur en blauwalg geen 1 op 1 relatie. Daar zal dus nog meer onderzoek naar gedaan moeten worden, evenals naar de effecten van de diepte van de zwemplassen (hoe dieper hoe beter de kwaliteit?).

Tenslotte wordt ook extreem weer (hevige neerslag, onweersbuien en stormen) genoemd als factor die de waterkwaliteit beïnvloedt, mede door afstromend regenwater (afstromend hemelwater neemt fecaliën mee van het strand naar de zwemzone).

Recreatiebehoefte dichtbij huis

Als gevolg van klimaatverandering neemt het aantal warme zomers toe. Daarmee neemt de behoefte aan recreatie dichtbij huis in het algemeen ook toe en de behoefte aan koele, schaduwrijke plekken in het bijzonder. Toch betekent dat niet automatisch dat de recreatieplassen/zwemwateren het drukker krijgen. Volgens het recreatiebedrijf Leisurelands (beheerder van verschillende zwemwateren in de regio) is er tegenwoordig ook concurrentie van andere factoren (binnenstedelijk).

Klimaatverandering en zwemwateren

Waar hebben we het over bij zwemwateren in relatie tot klimaatverandering? In de eerste plaats hebben we het dan over de zwemwaterkwaliteit. De laatste jaren zien we dat deze – mede als gevolg van hogere temperaturen (en langdurige droogte) – vaker onder druk staat en de kans op blauwalg toeneemt. Ook botulisme, een andere ziekteverwekker steekt vaker de kop op. Daarnaast wordt de

zwemwaterkwaliteit nadelig beïnvloed door dierlijke én menselijke uitwerpselen en door sportvisserij. Ook is de aantrekkelijkheid van de directe omgeving van groot belang. Die aantrekkelijkheid wordt onder andere bepaald door de aanwezigheid van voldoende schaduwplekken, horeca, parkeervoorzieningen en sanitair en de afwezigheid van eikenprocessierupsen en teken. De inrichting én het beheer van de zwemwateren speelt dus ook een belangrijke rol.

Plagen

Een dagje recreëren aan het water hoort vooral leuk te zijn. Toch kan de pret behoorlijk worden bedorven door pijn en jeuk veroorzakende diertjes. Bekend is de aanwezigheid van de eikenprocessierupsen. Bij herinrichtingsplannen, maar ook bij specifieke locatieplannen kan hier rekening mee worden gehouden. Datzelfde geldt voor het optreden van zwemmersjeuk. Dit wordt veroorzaakt door een slakje dat graag voorkomt bij rietkragen. Teken tenslotte, komen veel voor bij hoog gras. Daar zou bij beheer en onderhoud van de zwemwateren rekening mee gehouden kunnen worden.

Officieel aangewezen zwemwateren

De Grote Kolk bij Haalderen is geen officieel aangewezen zwemwater. Toch wordt er veel gezwommen. Kan deze straks worden betiteld als officieel zwemwater?

Om aangewezen te worden moet worden voldaan aan Europese normen. Dit zijn bijvoorbeeld normen ten aanzien van waterkwaliteit en onderwatertalud (niet te steil).

Als gemeente Lingewaard dit wil dan zal daarover in gesprek gegaan moeten worden met provincie. Afstemming met locatiebeheerders en/of professionele partijen, zoals Leisurelands (geen eigenaar overigens van wateren in Lingewaard), is daarbij ook wenselijk.

Als na inventarisatie blijkt dat er op 5 warme willekeurige dagen voldoende zwemmers zijn, dan moet de provincie de locatie aanwijzen. Indien dit niet haalbaar blijkt dan zal er een permanent negatief zwemadvies of zwemverbod worden ingesteld. Mogelijk ook zijn er andere locaties in de gemeente Lingewaard, waarbij het wenselijk is als deze worden aangewezen als officieel zwemwater. Denk aan gedeelten van de Linge.

Locatieplannen zwemwateren

Gesuggereerd wordt om voor de officiële zwemwateren locatieplannen op te stellen waar klimaatadaptatie/klimaatbestendigheid een belangrijke rol speelt. Zwemwaterkwaliteit dient daarin te worden meegenomen, maar ook de aanwezigheid van bovengenoemde voorzieningen, groenbeheer, entreprijzen en parkeerfaciliteiten, toezicht en veiligheid.

In de Bemmelse polder is overigens een zgn. stuurgroep ingesteld met daarin de belangrijkste partijen zoals K3, Staatsbosbeheer, gemeente en Lingewaard Natuurlijk. Gezamenlijk overleggen zij periodiek (ieder kwartaal) over relevante ontwikkelingen. In deze setting kunnen kansen ten aanzien van verbetering inrichting en beheer in eerste instantie besproken worden.

Voorgestelde ingrediënten voor de LAS:

- Onderzoek of er nieuwe officiële zwemwateren dienen te worden aangewezen: Grote kolk en locaties langs de Linge? Dit omdat de uiterwaarden veelal bestaan uit beschermd natuur gebied (N2000) waar al snel een conflict mee ontstaat (recreatie versus natuur)
- Maak één totaalplan voor de zwemwateren t.b.v. aantrekkelijk recreatiegebied tijdens warme perioden, met daaronder vallend locatieplannen (over openingstijden, sanitair, schaduw, waterkwaliteit, aandacht voor eikenprocessierups, voorkomen van zwemmerseczeem, veiligheid, en mogelijkheid hondenuitlaatgebieden, etc.)